

## **Рецензия,**

**написана от член на научно жури,  
за придобиване на образователна и научна степен „доктор”  
докторска програма "Организация и управление  
извън сферата на материалното производство (Публична администрация)",  
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов,  
Катедра „Стратегическо планиране“**

**Рецензент:** доц. д-р Гергана Славчева Димчева,  
Висше училище по телекомуникации и пощи - София

**Автор на дисертационния труд:** Рафаел Рьотингер

**Тема на дисертационния труд:** УПРАВЛЕНИЕ НА СИГУРНОСТТА НА  
ПУБЛИЧНИ СПОРТНИ СЪБИТИЯ (ПО ПРИМЕРА НА ФУТБОЛНИТЕ СТАДИОНИ  
В ГЕРМАНИЯ)

**Основание за написване на рецензията:** Заповед № 259/20.03.2025 г. на  
Ректора на Стопанска академия „С. А. Ценов“ – Свищов, изискванията на Закона за  
развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за приложение на ЗРАС в  
Стопанска академия „С. А. Ценов“ – Свищов и решение от първо заседание на  
Научното жури, проведено на 28 март 2025 г.

### **I. Общо представяне на дисертационния труд:**

Предоставеният ми за рецензиране дисертационен труд на докторанта Рафаел Рьотингер е разработен съобразно нормативно установените изисквания. Разработката в обем от 337 страници е структурирана както следва: съдържание, списък с фигури, списък с таблици, списък с използвани съкращения, увод, четири глави, заключение, библиография, приложения, Декларация за оригиналност на дисертацията. Структурата е логична и в пълно съответствие с темата на дисертационното изследване. Използвани са 321 литературни източника. В текста са включени 11 фигури и 5 таблици. Приложенията са общо 17 страници и включват въпросник за интервю и анкетна карта.

Съдържанието на отделните части в дисертационния труд е представено с необходимата логическа последователност. Цялостната структура е подчинена на доказването на изследователската теза чрез решаване на задачите, произтичащи от поставената цел.

Авторът познава добре литературата. Компетентно и обосновано са изведени и анализирани въпросите, свързани с управлението на сигурността на публични спортни събития в Германия.

## **II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.**

### ***I. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем. Формулирани обект, предмет, цел и задачи.***

Публичните спортни събития събират хиляди хора на едно място, създавайки динамична и многопластова среда, в която сигурността е от първостепенно значение. Управлението на сигурността при такива мероприятия изисква комплексен подход, който включва координация между различни институции от публичния и частния сектор, интегрирането на рамки за сигурност и методологии за управление, както и ефективно управление на рисковете.

В настоящия дисертационен труд е представена нарастващата значимост на управлението на сигурността в съвременното общество в публичния и частния сектор, като се обръща особено внимание на обществените събития, по-конкретно на тези на футболните стадиони. Проучването характеризира сигурността на стадионите в Германия от началото на Националната концепция за спорт и безопасност от 1992 г. до периода на Евро 2024. Документирано е как минали и възможни бъдещи заплахи са разкрили или биха могли да разкрият пропуски в съществуващите рамки за сигурност. Също така е обосновано, че неясно определените граници на правомощията между публичните и частните участници в сигурността са станали причина за забавени или некоординирани реакции при инциденти, свързани със сигурността.

В тази връзка може да се каже, че темата е изключително актуална и има практическа значимост. Докторантът е обосновал добре тази значимост и актуалност в увода на дисертационното изследване.

На базата на направен задълбочен литературен обзор се определя степента на разработеност на изследваната проблематика, ясно са открити нерешените и ненапълно решени проблеми. Въз основа на това в дисертацията е застъпена и научно обоснована тезата, че „...сигурността на стадионите е успешна или неуспешна в зависимост от институционалните механизми, регулиращи публично-частното сътрудничество“. Аргументът се основава на данни от Евро 2024, където на местата с ясни оперативни протоколи между изпълнителите на охранителни услуги и полицията

са регистрирани по-малко инциденти, отколкото на местата без стандартизирани процедури.

**Целта** на настоящото изследване е да се определят оптимални рамки за публично-частно сътрудничество в областта на сигурността и повишаването ѝ при организирането на спортни събития с масов обществен характер. В резултат на това са формулирани и изпълнени задачите на дисертацията, които напълно кореспондират с целта и основната изследователска теза.

**Обектът** на дисертационното изследване обхваща институционалните рамки, които регулират сигурността на футболните стадиони Германия в периода 2022-2024 г. Това включва Националната концепция за спорт и безопасност, разпоредби за сигурност на държавно ниво в 16 федерални провинции и специфични протоколи за местата на провеждане на 10 стадиона за Евро 2024. **Предметът** на изследването е координацията на дейностите между публичните органи и частните изпълнители, отговарящи за сигурността на спортни събития в Германия. За целта са изследвани между 800-1300 служители по сигурността на всеки стадион и координацията им с общинските служби, службите за спешна помощ и правоприлагащите органи. Изследването включва модели на комуникация между Международния полицейски координационен център в Нойс и охранителни изпълнители, както и анализа на оперативни решения относно разпределение на ресурси и отговор на заплахи.

За постигане на целта и решаването на поставените задачи докторантът е съчетал използването на различни научни и изследователски методи, които взаимно се допълват: систематичен преглед на литературата; метод на анализа и синтеза; описателен (дескриптивен) анализ; графични методи, интервюта с експерти, количествено проучване и проучвания на практически казуси. Прилаганите изследователски подходи и методи са подбрани успешно и приложени ефективно, което е допринесло за успешното реализиране на дисертационното изследване.

Докторантът е формулирал и ограничителни условия, като за всяко от тях е представил обосновата аргументация. Това допринася за ясното дефиниране на обхвата на изследването и неговата прецизност.

В **първа глава** на базата на задълбочено литературно проучване по разглежданата тематика, авторът на дисертационното изследване подчертава нарастващата взаимозависимост между публичния и частния сектор в сферата на сигурността. Това от своя страна води до появата на хибридни модели на сигурност, при които частните фирми пряко допълват правоприлагащите органи. Разгледани са стратегии за управление на сигурността чрез сътрудничество между публичния и

частния сектор. В отделен параграф са изведени рискове за сигурността и тяхното въздействие върху обществото. Особено внимание е отделено на мащабни извънредни ситуации, като терористични атаки, природни бедствия и промишлени аварии, както и на ситуации на атака и тяхното въздействие върху обществото.

Във **втора глава** са разгледани практически и приложни аспекти на управлението на сигурността, с акцент върху уникалната рамка и стратегии, използвани на футболните стадиони в Германия. Започва със задълбочено изследване на Национална концепция за спорт и безопасност, подчертавайки нейното развитие, ключови принципи и значение като уникален подход към сигурността на публични спортни събития. В следващите параграфи са анализирани превантивните и репресивните мерки, заложи в рамките на Националната концепция за спорт и безопасност, както и техния правен контекст. Освен това подробно са разгледани задачите и отговорностите на персонала по сигурността, включително реформите, въведени през 2012 г., и тяхното дългосрочно въздействие върху стандартите за безопасност. На базата на изложението във втора глава са изведени ключови фактори за управление на сигурността при публични спортни събития.

**Трета глава** на дисертационния труд е посветена на емпирично проучване на практиката за осигуряване на сигурност на публични спортни събития. На базата на мултиметодичен подход са интегрирани четири изследователски методологии, а именно: систематичен преглед на литературата; качествени интервюта, представящи различни експертни гледни точки; количествено проучване, което анализира опита на служителите по сигурността по време на UEFA EURO 2024; четири казуса от практиката, които в исторически план представляват големи провали в областта на сигурността, но частично адаптивни стратегии за реакция, и осигуряват дълбочина и контекстуална специфичност, компенсирайки ограниченията на обобщаването на количествените проучвания.

На базата на направеният литературен обзор на съществуващите изследвания в областта на сигурността на стадионите и най-добрите практики за нейното управление, докторантът идентифицира пропуски в политиките за сигурност, рамките за реакция при кризи и публично-частната координация. Обединява емпирични резултати от проучвания в областта на сигурността, криминологията и правния анализ.

Интервютата, проведени в полуструктуриран формат, отразяват гледните точки на експерти от различни йерархични нива - служители по сигурността и организатори на събития. Всички интервюирани потвърждават, че спазват изискванията на Националната концепция за спорт и безопасност относно специалните помещения за

персонала по сигурността - център за подготовка и провеждане на разговори, стая за почивка на персонала, централен оперативен център, споделено пространство с други доставчици на услуги. Подчертано е значението на споделения характер на тези пространства, като се акцентира върху тяхната роля в стимулирането на междуведомствената комуникация и координация, особено по време на бързи и значими за сигурността инциденти. Според проучените, операциите по сигурността се нуждаят от добре работещи вътрешни структури за инструктаж, които да използват различни методи.

В резултат на проведеното количествено проучване докторантът достига до извода, че ефективното управление на сигурността на футболните стадиони изисква: стратегическо съгласуване между заинтересованите страни; способност за адаптиране към нововъзникващи заплахи; ефективно изграждане на партньорства; оптимизирано разпределение на ресурсите.

В **четвърта глава** авторът засяга приложни аспекти на управлението на сигурността в публичния сектор. Оценяват се конкретни случаи на кризи, като се дава по-задълбочена представа за специфични предизвикателства, които футболните мачове и стадиони поставят пред управлението на сигурността. Въз основа на резултатите от изследването и теоретичната обосновка са направени препоръки за действие при осигуряването на сигурност, които се изразяват в следните насоки: изграждане на модулни програми за обучение, интеграция на технологиите, публично-частно сътрудничество, планове за действие при извънредни ситуации. В отделен параграф са изведени критични фактори за успех при управлението на сигурността.

В **Заклучението** авторът обобщава резултатите от направените проучвания по изследвания проблем. Достига до извода, че ефективното управление на сигурността на стадионите изисква рамки за оптимизация на широкомащабни събития, подобни на Евро 2024. Подчертава значението на непрекъснатото професионално развитие на служителите в сферата на сигурността, засилени комуникационни мрежи и ефективно прилагане на наученото от миналото към съвременните предизвикателства.

## ***2. Изразяване на собствено мнение, обем на разработката, използване на илюстриран материал, коректност на цитирането***

Чрез комбинация от теоретичен анализ и емпирични изследвания, докторантът много ясно изразява собствено мнение по разглежданите въпроси, демонстрира задълбочено разбиране на изследваната тема.

Обемът на дисертационния труд е достатъчен, има логическа последователност и дълбочина, и отговаря на утвърдените академични стандарти.

Включените графики и таблици са ясно свързани с изложението и подпомагат разбирането на основните тези и аргументи. Докторантът е спазил правилата за цитиране, като получените резултати и приноси от други автори са надлежно и подробно посочени в библиографията. Не са налице признаци за плагиатство.

В изложението на дисертационното изследване липсват повторения и отклонения, които да затруднят възприемането на съдържанието. Дисертационният труд демонстрира оригиналност чрез изследователски подходи и резултати, които са отразени и в представените публикации.

Дисертационният труд е съобразен с етичните стандарти.

### ***3. Автореферат и публикации по темата***

Към дисертационното изследване е представен автореферат с общо обем от 49 страници. В него е направено кратко изложение с всички основни акценти от дисертационния труд. Също така включва справка за научните и научно-приложни приноси, списък на публикациите, справка за съответствие с националните изисквания по правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Р. България и Декларация за оригиналност на дисертацията. Авторефератът напълно отговаря на изискванията за изготвянето му, както и на съдържанието на дисертационния труд. Докторантът е публикувал ключовите резултати от дисертационното изследване в 6 самостоятелни публикации.

### **III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.**

Докторантът е извел 4, напълно адекватни по характер и по същност, приноса на своята разработка. Те са определени като научни и научно-приложни.

1) Дисертацията предлага детайлен анализ на сигурността по време на Евро 2024, като документира провалите на рамката за сигурност. Включени са емпирични данни за над 2300 криминални инцидента, с особен акцент върху проблеми като объркване на юрисдикциите, сривовете в комуникацията между правоприлагащите органи и частната охранителна дейност. Подчертани са оперативните пропуски, разкрити от нововъзникващи заплахи, като например използването на дроне. На тази основа е разработена рамка, която интегрира нови технологии за сигурност с изискванията на законодателството, осигурявайки по-добра координация и оперативна съвместимост между публичния и частния сектор. Емпиричното потвърждение чрез

данни от Евро 2024 показва, че структурираната технологична интеграция подобрява координацията. Тази констатация се потвърждава и от количествено проучване, което идентифицира пропуските в комуникацията между агенциите, възприемането на риска в зависимост от ролята и предизвикателствата пред сътрудничеството. Провеждането на чести учения и технологични иновации са ключовите области за подобрене, посочени от опитните служители.

2) Дисертационното изследване подчертава как недобре дефинираните граници на правомощията между публичните и частните участници в сферата на сигурността, водят до забавени и некоординирани действия. Подкрепено от данни за полицейските мерки по време на Евро 2024, то разкрива объркване на юрисдикцията между частните изпълнители на охранителни услуги, работещи на стадионите, и полицейските сили, отговарящи за околните райони. Също така този научен принос обхваща примерна информация за това как възникващите заплахи разкриват пропуски в съществуващите рамки за сигурност.

3) Дисертацията предлага методологически принос чрез утвърдена рамка за анализ на сигурността, която използва смесени методи и е приложима за други мащабни събития. Рамката интегрира систематичен преглед на литературата, структурирани интервюта, количествени проучвания и казусни сравнения, като успешно идентифицира пропуски, комуникационни бариери и модели в сигурността. Прегледът на литературата идентифицира пропуски в изследванията на политиките за сигурност, рамките за реакция при кризи и публично-частната координация. Интервютата документират комуникационните бариери и регулаторните "слепи зони", като в тях участват управляващи директори, служители по сигурността, мениджъри по сигурността в Бундеслигата и мениджъри по ИТ операциите. Структурираните интервюта с професионалисти в сферата на сигурността, осигуряват основа за анализ на оперативната реалност, която стои зад статистическите данни, събрани чрез проучването. Компонентът на проучването, сред служители, заемащи различни длъжности в сферата на сигурността, предоставя статистически доказателства, които потвърждават направените изводи.

4) В дисертацията е разработена основана на доказателства рамка за интегриране на обществена и частна сигурност при големи спортни събития. Емпирично е потвърдено, че на местата за провеждане на събития със стандартизирано сътрудничество в областта на сигурността са регистрирани значително по-малко инциденти. Сравнителният анализ на местата, следващи Националната концепция за спорт и безопасност, спрямо тези със специфични за мястото на провеждане протоколи,

подчертава структурните фактори, влияещи върху резултатите в областта на сигурността. В проучването са разгледани командните структури в Кьолн, като е изследвано взаимодействието между петте координационни центъра и информационния поток в областта на сигурността между 580 международни полицейски сили и 22 000 служители по сигурността.

Научните и научно-приложни приноси в дисертацията се отличават със своята новост и значимост, като предлагат иновативни рамки за интеграция на сигурността, базирани на емпирични данни и анализи на реални казуси. Те допринасят значително към подобряването на сътрудничеството между обществените и частните участници, както и към оптимизацията на сигурността на мащабни събития.

Приемам формулираните от докторанта приноси, които са с висока значимост за науката и практиката.

#### **IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.**

Дисертационното изследване се отличава с висока степен на задълбоченост, постигната чрез детайлен емпиричен и теоретичен анализ, но могат да бъдат направени следните бележки и препоръки:

- Добре би било да се използват повече визуализиращи елементи за по-ясно онагледяване на методиката и резултатите от направените проучвания.
- Предметът на дисертационния труд би могъл да се дефинира малко по-конкретно.
- Препоръчвам на докторанта да продължи да публикува в различни международни издания за популяризиране на своите научни изследвания, като се включва повече в колективна работа.
- Бих си позволила да препоръчам на докторанта да обмисли публикуването на дисертацията като книга.

Направените бележки не намаляват качеството на получените резултати и на приносите в дисертационния труд.

#### **V. Обобщено заключение и становище.**

Имайки предвид положителните страни на дисертационното изследване, направените изводи и обобщения, разработените методически подходи и изведените приноси са напълно адекватни. Изследователските задачи успешно са изпълнени, а основната цел е постигната. Дисертационният труд **отговаря** на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за

неговото прилагане, и на вътрешно нормативната уредба на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов за присъждане на ОНС „доктор“. Това ми дава основание за **положителна оценка** на дисертационния труд и **предлагам на Научното жури да присъди на Рафаел Рьотингер образователната и научна степен „доктор“, докторска програма “Организация и управление извън сферата на материалното производство (Публична администрация)”**.

Дата: 03.04.2025 г.

Рецензент:

(доц. д-р Гергана Димчева)